

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-279

6.4.2020

Fremtind Forsikring AS (Tidligere DNB Forsikring AS)

Bygning - innbo (kombinert)

Utrasing av støttemur – følgeskade av håndverkerfeil?

Sikredes støttemur raste ut den 3.12.18. Selskapets takstmann fastslo at skadeårsaken var svak fundamentering og bruk av feil fyllmasse. Selskapet avsto erstatning under henvisning til unntaket i vilkårene for konstruksjonsfeil. Selskapet fant heller ikke grunnlag for å dekke skaden under vilkåret "Skade som følge av håndverks-/entreprenørfeil". Etter selskapets syn ville utbedringen av følgeskaden konsumeres av selve håndverkerfeilen, som ikke var dekningsmessig under forsikringen. Saken reiser subsidiært spørsmål om skaden er dekket etter vilkårenes dekningsgaranti. Nemnda kom til at utrasningen av støttemuren var dekningsmessig som en følgeskade.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for utrast støttemur.

Sikrede har tegnet "Bygning Best" forsikring med følgende vilkår:

Dekningsgaranti

Dersom det fremgår av forsikringsbeviset at du har valgt Best forsikring hos oss, garanterer vi deg minst like gode vilkår på ditt Best produkt ved et skadeoppgjør, som du ville fått som privatperson i et konkurrerende skadeforsikringsselskap i Norge. Forutsetningen for skadeoppgjør i henhold til dekningsgarantien er at krav i henhold til dekningsgarantien fremsettes og dokumenteres.

(...)

4.1 Forsikringen dekker alle skader som inntreffer plutselig og uforutsett, med unntak av skader nevnt i punkt.

4.2 Forsikringen dekker ikke

(...)

g. Skade som skyldes sviktende fundamentering, materialfeil, konstruksjonsfeil, uriktig montasje, mekanisk feil, slitasje, setninger, jordtrykk, frost og tele og manglende vedlikehold.

(...)

4.5 Skade som følge av håndverks-/entreprenørfeil

a. Forsikringen dekker skader som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør, med eget organisasjonsnummer, ved

- tele, setninger, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering.

- materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje.

Skaden må ha oppstått innen 10 år etter arbeidet ble utført.

b. Forsikringen dekker ikke

- utbedring av selve feilen/mangelen.

Sikredes støttemur raste ut den 3.12.18. Selskapet rekvirerte takstmann A, som i skaderapport datert 4.12.18 konkluderte med følgende:

Årsaken til skader på støttemur er svak fundamentering, jordtrykk og bruk av feil fyllmasse inntil mur. Mest sannsynlig er mur også svakt armert.

(...)

Oppfylte masser med svak drenerende effekt inntil mur har presset mur ut og mur har sklidd ut mot nabo i vest. Man kan ikke se armering i selve støpt mur, fundament er også svakt i områder der fundament syntes.

Det er ikke fare for at hus skal skli ut og ut fra det vi ser i dag er det ikke umiddelbart behov for redning. På lang sikt kan resterende mur også rase ut siden den mest sannsynlig er bygget på samme måte.

Selskapet avsto erstatning den 20.12.18 under henvisning til at forsikringen ikke dekket skade som skyldtes konstruksjonsfeil. Selskapet fant heller ikke grunnlag for å dekke skaden under vilkårspkt. 4.5 som omfattet følgeskade av håndverkerfeil.

Sikrede klaget på avgjørelsen den 9.5.19 og viste til selskapets dekningsgaranti. I den forbindelse la sikrede frem følgende vilkår fra Gjensidige:

Hva er forsikret?

Bygning angitt i forsikringsbeviset, med fastmontert utstyr

- Frittliggende bygg på forsikringsstedet inntil 10 kvm.

(...)

- Hageanlegg, inkludert utvendig badekilde-basseng

(...)

Dekkes

(...)

Håndverks- og entreprenørfeil – andre bygningsskader

- Andre bygningsskader som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør.

Selskapet fastholdt sitt standpunkt den 6.6.19.

Sikrede klaget saken inn for selskapets klageservice den 13.8.19. Klageservice opprettholdt selskapets standpunkt.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 20.9.19.

I klagen til Finnasklagenemnda vedla sikrede et notat datert 8.8.19 fra takstmann B, hvor det fremgikk følgende:

Støttemuren opplyses av eier ble bygget for ca. 9 år siden og vil da falle inn under Byggeteknisk forskrift 07.

Muren er bygget opp på et betong fundament med hule betongblokker som var fylt med betong. Det blir opplyst av eier og tilstøtende nabo om at det ikke var synlige symptomer på svekkelser ved grunnmuren i forkant av at muren raste ut.

Eier opplyser at for ca 9 år siden ble det planert og fylt på en del jord inn mot støttemuren og etablert en gressplen (type ferdigplen) Våren 2018 registrerte eier at plenen hadde sunket en del mot støttemuren.

Det ble da tilkjørt nye jordmasser for å rette opp igjen plenen.

(...)

Det opplyses at det i forkant av hendelsen den 3/12-18 i ukene før var relativt kaldt med en del frost.

I perioden fra 19 t.o.m. 29 november var det frost med -9,4° på det meste.

(...)

Etter (Takstmann B) sin vurdering har frost og senere mildvær med mye nedbør, mest sannsynlig forårsaket telesprengning bak støttemuren.

Det underbygges med opplysningene om at plenen hadde sunket ut mot støttemuren, noe indikerer at det mest sannsynlig har vært benyttet gode drenerende masser som inntil fylling. Uten gode drenerende forhold, ville det ikke være grunnlag for at jorden sank ned i grunnen. Dette skjedde i 2 - omganger, siste gang for ca. 1 år siden.

Sikrede krever dekning for utgifter til gjenoppbygging av støttemuren og anfører at skaden oppstod plutselig og uforutsett ved at muren raste ut. Skadeårsaken var store nedbørsmengder og ikke konstruksjonsfeil. Muren har stått uskadet i 9 år. Sikrede avviser at det var jern i muren, og at det var brukt feil masser. Både gjenoppbyggende entreprenør og takstmann B. legger til grunn at det er brukt gode drenerende masser. Skaden er dermed omfattet av vilkårspkt. 4.1 "Skader som inntreffer plutselig og uforutsett". Dersom en likevel legger til grunn at skaden skyldes håndverkerfeil, er skaden omfattet vilkårspkt. 4.5 a om "Skade som følge av håndverks-/entreprenørfeil". Utrasingen av muren må i så fall anses som en følgeskade av håndverkerfeil. Ettersom følgeskaden er murens utrasing, vil gjenoppreisning av muren regnes som utbedring av skaden og ikke konsumeres av utbedring av den eventuelle feilen.

Hvis man legger til grunn at alle følgeskader av håndverkerfeil som krever gjenoppbygging for å settes tilbake i normal stand konsumeres av utbedring av selve håndverkerfeilen, vil forsikringstaker risikere å stå uten dekning for noe som klart er utbedring av en følgeskade.

Selskapet plikter uansett å dekke skaden som følge av dekningsgarantien. Skaden er omfattet av Gjensidiges vilkår som dekker "andre bygningsskader" som følge av feil utført av godkjent håndverker. Dette gjelder også utbedring av selve feilen om denne har ført til eller vil føre til skade, med inntil kr 100 000.

Selskapet avviser ansvar for skade på muren og anfører at skaden er unntatt i vilkårspkt. 4.2 om skader som skyldes sviktende fundamentering, materialfeil, konstruksjonsfeil, uriktig montasje, setninger, jordtrykk, frost, tele og manglende vedlikehold. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er heller ikke omfattet.

Ifølge skaderapporten fra takstmann A er årsaken til skaden svak fundamentering, jordtrykk og bruk av feil fyllmasse inntil muren. Mest sannsynlig er muren også svakt armert. Av notatet fra takstmann B datert 8.8.19 fremkommer det at det er frost og senere mildvær med mye nedbør som mest sannsynlig har forårsaket telesprengning bak støttemuren. Selskapet mener ut fra dette at skadeårsaken er en kombinasjon av svak konstruksjon, telesprengning og jordtrykk som over tid har ført til press mot muren. Disse skadeårsakene er ikke omfattet av forsikringen.

Dekningen for håndverksfeil ifølge vilkårspkt. 4.5 b omfatter kun følgeskaden, dvs. skade utover selve mangelen eller konstruksjonsfeilen. Opprettingen av selve feilen er derfor ikke dekket. Det samme må gjelde alle arbeider som er nødvendige for å rette feilen. I dette tilfellet vil det ikke være noen skade etter at feilen er utbedret. Alle nødvendige tiltak som må gjøres for å rette på den manglende fundamenteringen og de feilbrukte massene, er derfor ikke dekket. Da må muren ned før den tilbakeføres.

Sikrede har vist til dekningsgarantien og Gjensidiges vilkår. Gjensidige dekker bygningsskader som følge av feil utført av autorisert håndverker. I tillegg dekkes utbedring av selve mangelen om denne har ført til skade, inkludert tilkomst med inntil kr 100 000. Denne dekningen gjelder imidlertid kun for bygning, og ikke hageanlegget. Hageanlegg er kun listet opp under punktet "hva er forsikret". Bygning angitt i forsikringsbeviset er et selvstendig punkt, og det er bygning det vises til når det gjelder "Andre bygningsskader som følge av feil utført av autorisert håndverker (...)". Dekningsgarantien kan derfor ikke benyttes i dette tilfellet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på støttemur etter forsikringsvilkårene eller dekningsgarantien.

Nemnda ser først på spørsmålet om skaden er omfattet av forsikringsvilkårene.

Sikredes forsikring omfatter skader som inntreffer plutselig og uforutsett, men har unntak for:

g. Skade som skyldes sviktende fundamentering, materialfeil, konstruksjonsfeil, uriktig montasje, mekanisk feil, slitasje, setninger, jordtrykk, frost og tele og manglende vedlikehold.

Ifølge takstrapporten fra A skyldes utrasingen svak fundamentering, jordtrykk og bruk av feil fyllmasse inntil muren. Dette er unntatt fra dekningen.

Sikrede viser til notat fra takstmann B, hvor det konkluderes med at skaden skyldes telesprengning bak muren som følge av frost og senere mildvær med mye nedbør. Notatet sier ingenting om konstruksjonsfeil. Vilkårene gjør imidlertid unntak også for skader som skyldes "frost og tele", slik at skaden er unntatt også om denne rapporten legges til grunn. Skaden er dermed ikke omfattet av dette dekningspunktet.

Forsikringen omfatter videre følgeskader av håndverkfeil;

Skade som følge av håndverks-/entreprenørfeil

a. Forsikringen dekker skader som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør, med eget organisasjonsnummer, ved

- tele, setninger, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering.

- materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje.

Skaden må ha oppstått innen 10 år etter arbeidet ble utført.

Partene er enige om at forsikringen kun dekker følgeskade, og at utbedring av selve håndverkerfeilen således faller utenfor forsikringsdekning.

Forsikringen omfatter "følgeskade", altså skader som kommer som en følge av den opprinnelige konstruksjonsfeilen. Arbeider som er nødvendige for å utbedre selve feilen må her regnes som en del av utbedringen av den opprinnelige feilen, jf. FinKN-2017-165 og FinKN-2017-554.

Selve utrasingen av muren må regnes som en følgeskade av håndverkerfeil gjort ved bygging av muren, jfr. skaderapporten fra takstmann A. Nemnda forstår imidlertid saken slik at man for å rette den manglende fundamenteringen og legge korrekt masse må rive muren, og at selskapet derfor anfører at retting av feilen vil "konsumere" utbedring av følgeskaden.

Nemnda er enig i at tilkomstarbeider for å reparere en feil sikrede hefter for i utgangspunktet er sikredes risiko. I dette tilfelle gjelder imidlertid tilkomstarbeidene ødeleggelse av en mur hvor skade på muren i utgangspunktet er omfattet som følgeskade av håndverksfeil. Det foreligger derfor et tilfelle av hypotetisk konkurrerende skadeårsaker, jf. FinKN-2019-651, hvor en årsak – håndverksfeilen – allerede har ført til en skade som senere evt. må påføres for å reparere håndverksfeilen.

I tilfeller hvor en etterfølgende årsak (muligens) vil føre til samme skade som allerede er inntruffet som følge av en dekket årsak (her feilen), følger det av forsikringsrettslig teori at man legger vekt på den årsaken som faktisk har ført til skade, og ikke den mulige senere årsaken, jf. bl.a. Selmer, Forsikringsrett 1982, s. 310 og FinKN-2019-651. Selmers eksempler gjelder riktignok situasjonen hvor den etterfølgende årsaken er helt uavhengig av den dekkede årsaken, f.eks. at et hus som

brenner blir tatt av et ras. I nærværende sak er den mulige senere ødeleggelsen selv en følge av den dekkede feilen, og da fremstår det helt klart at selskapet er ansvarlig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).